

11. Elektronické sdílení informací a dat, používání vybraných informačních systémů a aplikací

Elektronické sdílení informací a dat probíhá s dodavateli nebo zákazníky a podniky jej provádí za účelem zabezpečení dodávek produktů a následné distribuce zákazníkům. K výměně informací a dat dochází např. prostřednictvím webového rozhraní, elektronické výměny dat nebo v rámci integrovaného informačního systému řízení dodavatelsko-odběratelských řetězců (SCM). Podniky dnes využívají i další informační systémy a aplikace, které přispívají k efektivnímu rozhodování na základě přesnějších informací a dat a podporují manažerské rozhodování např. v oblasti financí, řízení lidských zdrojů, výroby, skladování, nebo při budování vztahů se zákazníky. Spolu s postupným budováním firemní ICT infrastruktury, nasazováním ekonomických a provozních informačních systémů a jejich automatizovaným propojením umožňují rychlé a přesné rozhodování v reálném čase.

Hlavní zjištění

- V roce 2023 **sdílelo informace s dodavateli nebo zákazníky elektronickou cestou**¹ 38 % tuzemských podniků s 10 a více zaměstnanci. Oproti roku 2015 se tento ukazatel **téměř zdvojnásobil**. Sdílení elektronických informací významně souvisí s velikostí podniku. Nejčastěji ho v roce 2023 praktikovaly velké podniky (76 % z nich), informace a data sdílela v tomto roce s dodavateli nebo zákazníky více než polovina středně velkých subjektů (51 %) a třetina malých firem.
- Elektronické sdílení informací nebo dat (např. objednávek, faktur, informací z výroby, stavu zásob) využívají hojně podniky ze **zpracovatelského průmyslu**, zde nejčastěji subjekty působící ve výrobě automobilů a ostatních dopravních prostředků (66 % z nich). Ze sektoru služeb jsou to pak nejčastěji podniky z odvětvové sekce J s názvem **Informační a komunikační činnosti**, předně subjekty z telekomunikačních činností (59 %) nebo IT sektoru (62 %).
- Podíl firem působících v Česku, které sdílí informace a data s dodavateli a odběrateli elektronickou cestou byl roce 2023 o 13 procentních bodů vyšší než je průměr za země evropské sedmadvacítky (25 %) a **podnikům v Česku patří, spolu s podniky ve Slovinsku, v tomto ukazateli prvenství v rámci EU27**, v každé z obou zemí dosahuje sledovaný ukazatel 38 % podniků s 10 a více zaměstnanci. Nejméně podniků, které elektronicky sdílí dodavatelsko-odběratelské informace a data bylo v roce 2023 v Rumunsku (9 % podniků) nebo v Řecku (10 % podniků).
- Integrovaný informační **systém ERP** (Enterprise Resource Planning) určený k řízení podniku na základě sdílení informací mezi různými produkčními oblastmi, používalo v roce 2023 v Česku 29 % podniků s více než 10 zaměstnanci. Podstatné rozdíly ve využívání tohoto systému nacházíme opět, obdobně jako v případě elektronického sdílení informací a dat, v závislosti na velikosti podniků. V roce 2023 používalo ERP systém v Česku 88 % velkých podniků ze sta, 55 % středně velkých subjektů a 21 % malých firem.
- Systém ERP se nejčastěji používá pro automatizování podnikových procesů, jeho využití je proto typické ve výrobě, logistice, nákupu, skladových systémech, distribuci, fakturaci nebo v účetnictví. Z toho důvodu ho více používají subjekty působící v odvětvích **zpracovatelského průmyslu**. V roce 2023 jej zde používalo v průměru 37 % podniků – mezi malými to bylo 22 %, u středních podniků 64 % a u velkých podniků ve zpracovatelském průmyslu dokonce 94 %. V rámci sledovaných odvětví zpracovatelského průmyslu najdeme nejvyšší podíl firem, které využívaly ERP systém, v automobilovém průmyslu (NACE 29: 70 % firem), dále v chemickém a farmaceutickém průmyslu (NACE 19-21: 63 % podniků) nebo ve výrobě ostatních dopravních prostředků (NACE 30: 62 % podniků). Kromě průmyslových odvětví je ERP systém hojně využíván i v **telekomunikačních činnostech** (58 % a v **IT sektoru** a informačních činnostech (53 % podniků).
- V evropském srovnání používání ERP systému jsou tuzemské podniky za rok 2023 **hluboko pod průměrem EU27**. V průměru EU27 tento ukazatel dosáhl 43 % podniků. Systém pro elektronické

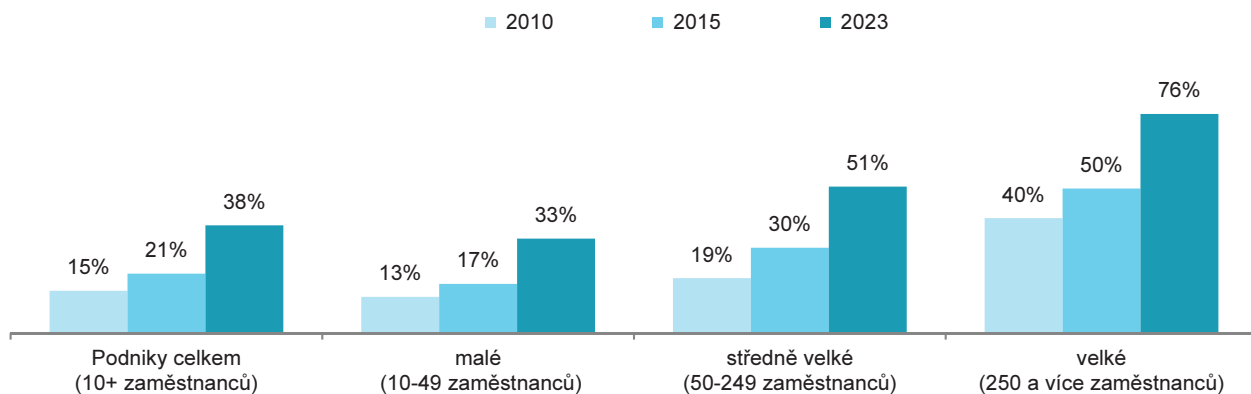
¹ Elektronické sdílení informací nebo dat může probíhat přes webové stránky nebo aplikace, pomocí elektronické výměny dat (EDI), prostřednictvím senzorů nebo jiných prostředků pro elektronický přenos dat. Nezahrnuje se sem posílání dokumentů e-mailem.

řízení celého podniku používaly nejčastěji podniky v Dánsku (67 %), Belgii (60 %) nebo Švédsku (59 %). Méně podniků než v Česku používalo ERP systém v Bulharsku (22 %), Rumunsku (23 %), Chorvatsku (25 %) či Slovensku (26 %).

- Informační systém nebo aplikaci **CRM** (Customer Relationship Management), která slouží pro sběr a vyhodnocování informací o zákaznících, využívala v roce 2023 pětina podniků (20 %). Stejně jako v případě systému ERP využívají i CRM výrazně **častěji velké podniky než ty malé** (56 % velkých, 32 % středních a 15 % malých firem).
- Systém pro správu a využití informací o zákaznících používají nejčastěji subjekty působící v oblasti **informačních a komunikačních činností**. V roce 2023 jej v této odvětvové sekci využívalo 57 % podniků s 10 a více zaměstnanci. Využívalo jej také 36 % subjektů ve **velkoobchodě** a 37 % **cestovních agentur nebo kanceláří**. Naopak v odvětví zpracovatelského průmyslu to bylo průměrně pouze 18 % podniků, ve stravování a pohostinství 6 % podniků a ve stavebnictví 8 %.
- I v případě používání CRM systému jsou podniky v Česku za rok 2023 **pod průměrem EU27**, kde tento ukazatel dosáhl úrovně 26 % podniků. Systém pro řízení vztahů se zákazníky používaly nejčastěji podniky ve Finsku (49 %), Nizozemsku (48 %) nebo Dánsku (42 %). Nejméně řídí pomocí CRM vztahy se zákazníky podniky v Rumunsku a Bulharsku (zhruba desetina podniků v každé z těchto zemí).
- Systém **SCM** (Supply Chain Management) pro elektronické sdílení informací v rámci dodavatelského řetězce používala v roce 2023 desetina tuzemských podniků s více než deseti zaměstnanci. Používalo jej 38 % velkých subjektů, ale jen 6 % malých. Nejčastěji tento systém nebo aplikaci využívají firmy zabývající se **výrobou nebo prodejem automobilů** a jiných motorových vozidel (29 % podniků z automobilového průmyslu, 25 % podniků zabývajících se prodejem nebo opravami motorových vozidel).
- V roce 2023 byla do šetření nově zařazena otázka, zda podniky **používají nástroje Business Intelligence²** (dále BI). Takové programy pro podporu strategického plánování a rozhodování v roce 2023 využívalo 11 % podniků s více než deseti zaměstnanci v Česku. I pro nástroje BI platí, že je využívají výrazně častěji velké podniky (53 % v roce 2023). Středně velkých podniků byla v roce 2023 třetina a malých podniků, které používají BI, je mnohem méně (6 %). Nástroje BI v největší míře využívají firmy působící v IT (35 % v roce 2023), ze zpracovatelského průmyslu jsou to nejčastěji podniky zabývající se výrobou automobilů a jiných dopravních prostředků (24 %).
- Podobně jako případě používání CRM systému jsou podniky v Česku za rok 2023 v používání nástrojů BI **pod průměrem EU27**, kde tento ukazatel dosáhl úrovně 15 % podniků. Nástroje BI používaly nejčastěji podniky v Dánsku (40 % podniků) a ve Finsku (39 %), nejméně naopak Bulharsku (4 % podniků) nebo v Rumunsku (7 % podniků).

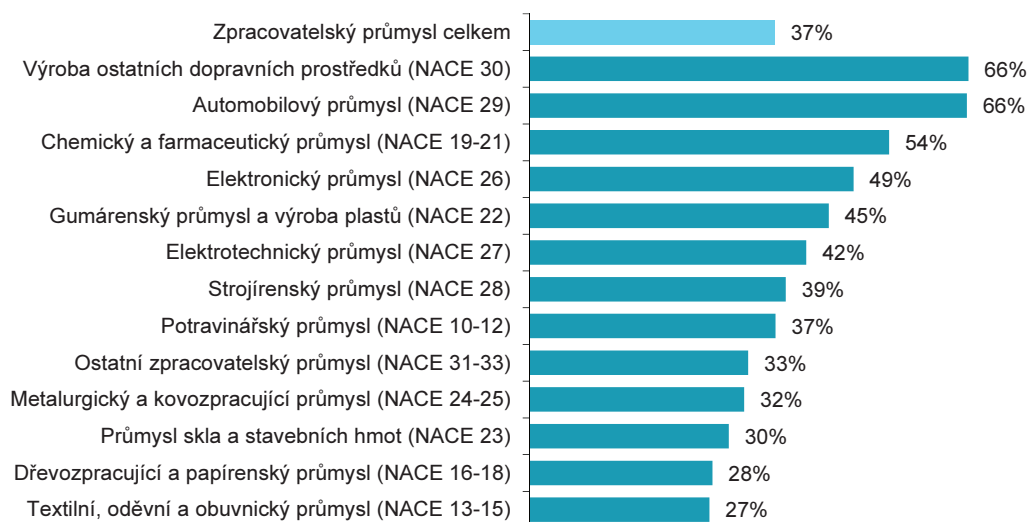
² Jde o programy, které shromažďují a zpracovávají velké objemy dat z interních i externích datových zdrojů. BI systémy čerpají informace z dokumentů, souborů nejrůznějších formátů, e-mailové komunikace a z dalších obchodních zdrojů. Nástroje BI slouží hlavně managementu firmy pro obchodní účely, především pro řízení výkonnosti podniku. Dávají podklad pro lepší rozhodování, zvýšení provozní efektivity, identifikaci potenciálních zdrojů příjmů, určení trendů na trhu nebo k identifikaci nových obchodních příležitostí. Jejich výstupem jsou nejčastěji sestavy, reporty, grafy, vizualizace a tabulky.

Graf 11.1: Podniky v ČR, které elektronicky sdílí informace a data s dodavateli nebo zákazníky

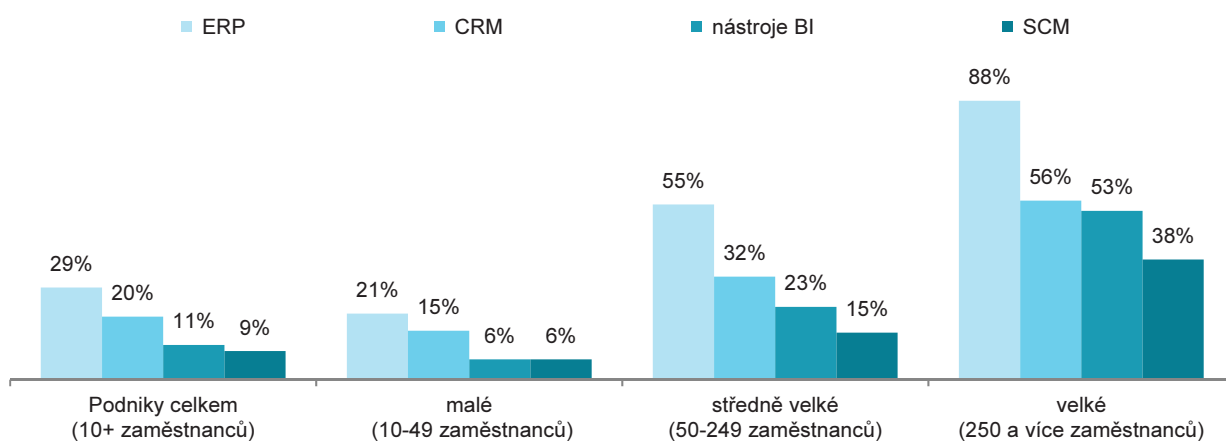
% z celkového počtu podniků v dané velikostní skupině v daném roce

Graf 11.2: Podniky v odvětví zpracovatelského průmyslu v ČR, které elektronicky sdílí informace a data s dodavateli nebo zákazníky; 2023

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané odvětvové skupině

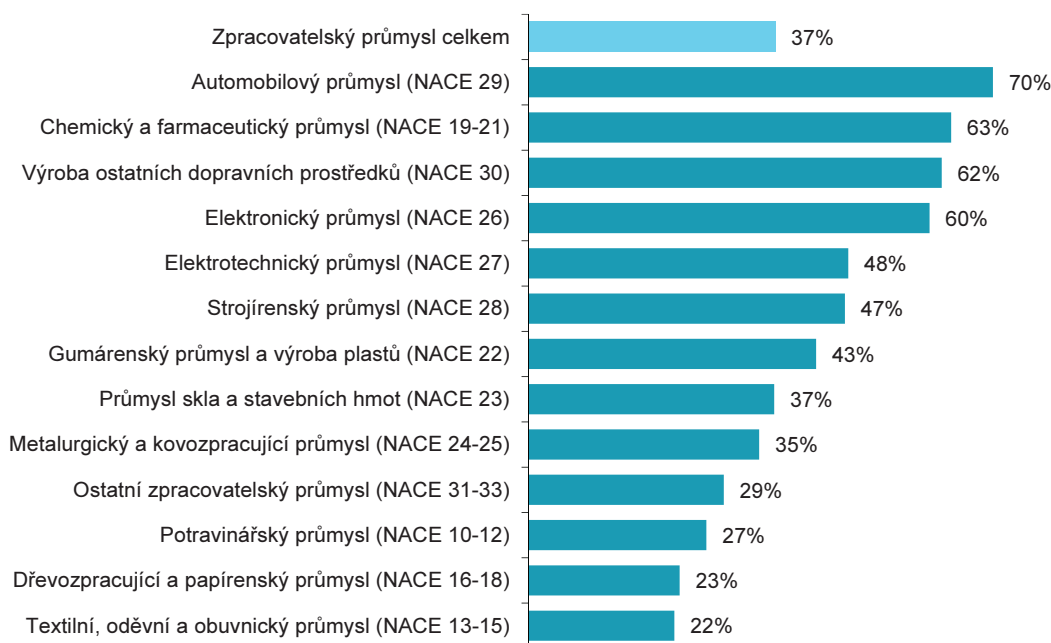
Graf 11.3: Podniky v ČR používající vybrané informační systémy a aplikace; 2023

% z celkového počtu podniků v dané velikostní skupině

Zdroj: Český statistický úřad

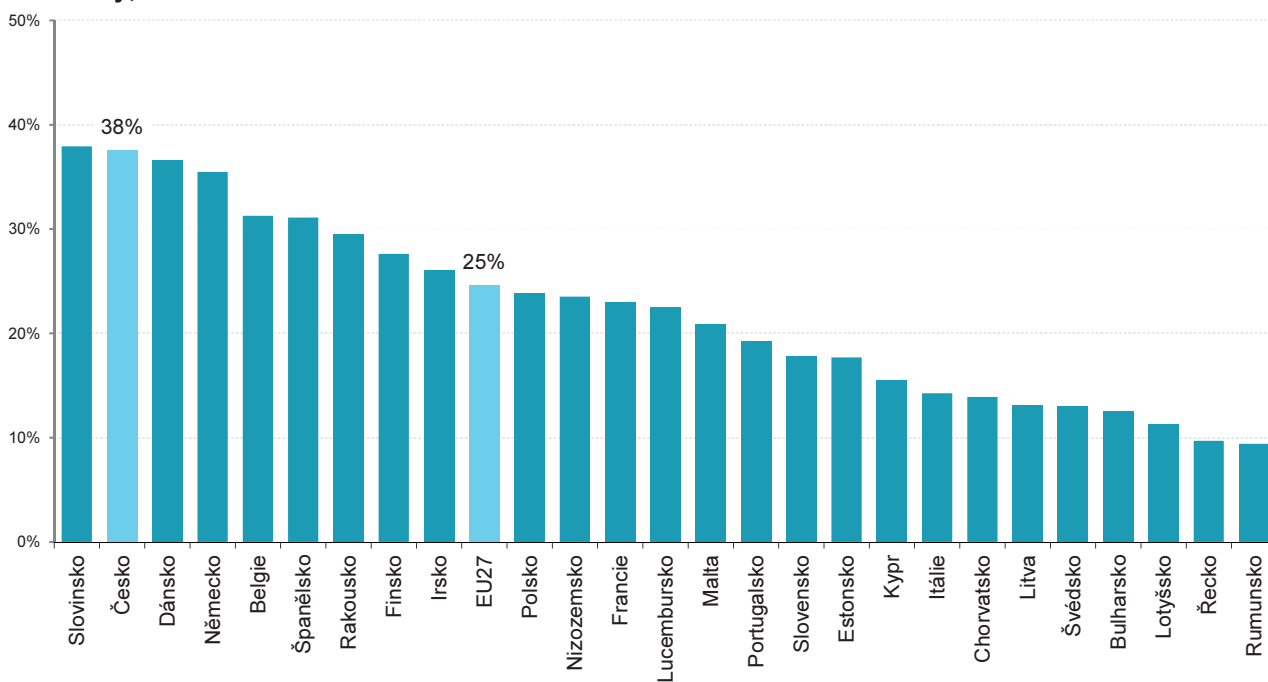
Graf 11.4: Podniky v odvětví zpracovatelského průmyslu v ČR, používající ERP systém pro elektronické řízení firmy a sdílení informací; 2023

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané odvětvové skupině

Zdroj: Český statistický úřad

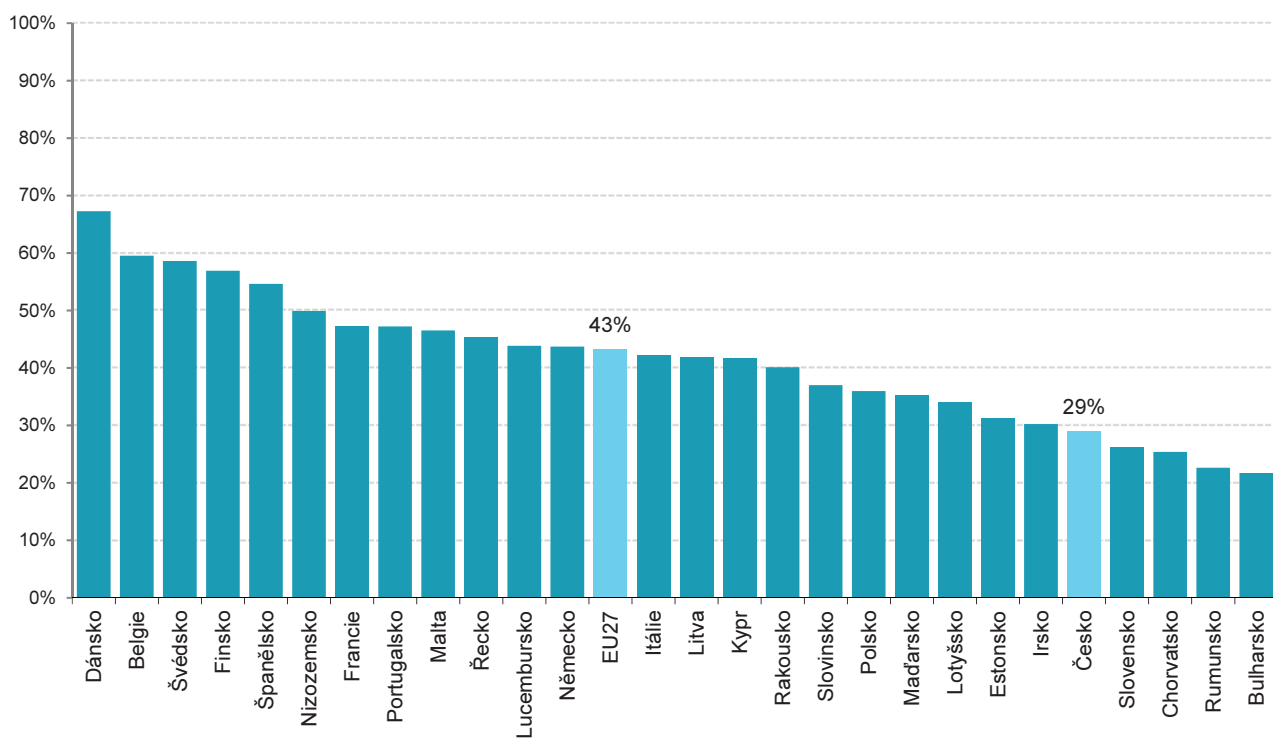
Graf 11.5: Podniky v zemích EU27, které elektronicky sdílí informace a data s dodavateli nebo zákazníky; 2023

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2023

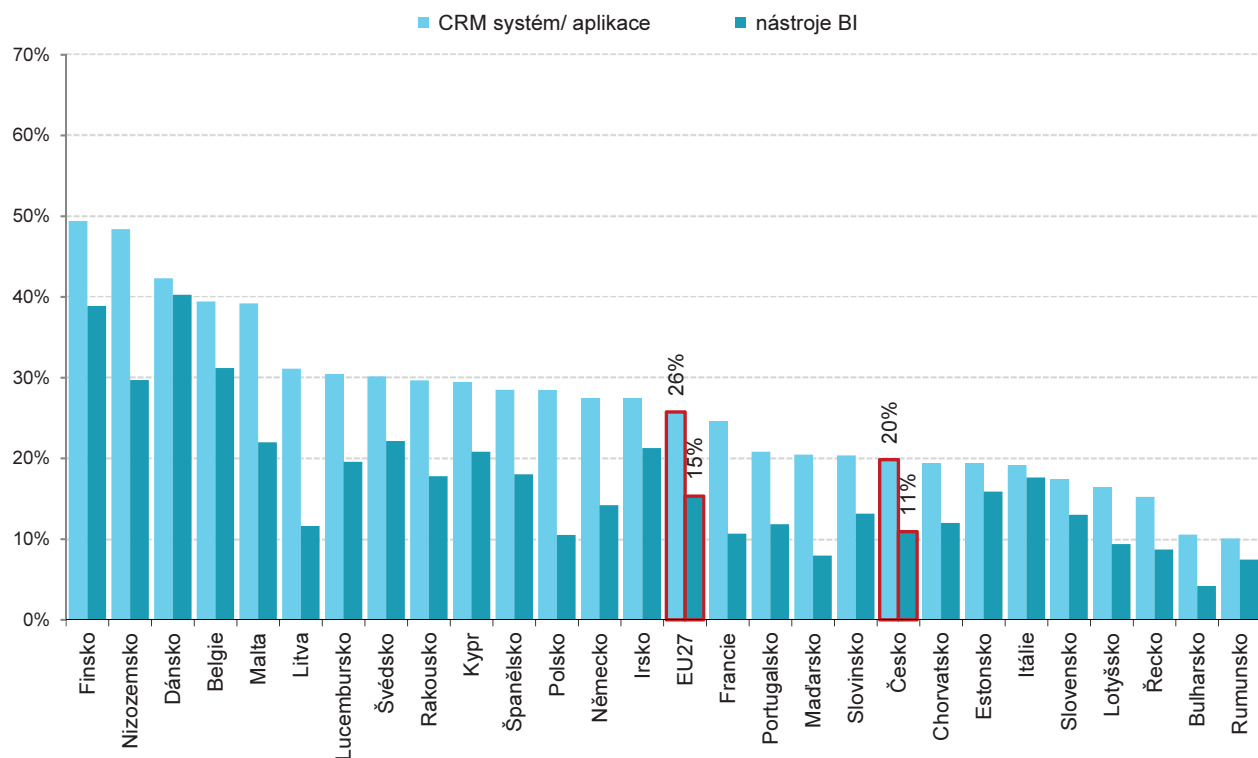
Graf 11.6: Podniky v zemích EU27 používající ERP systém pro elektronické řízení firmy a sdílení informací; 2023

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2023

Graf 11.7: Podniky v zemích EU27 používající CRM systém pro řízení vztahů se zákazníky a nástroje BI pro podporu strategického plánování a rozhodování; 2023

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2023